

Sygn. akt III PUO 12/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania D. D.  
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu  
o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i rentę rodzinną,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 22 lutego 2023 r.,  
skargi odwołującego się o wznowienie postępowania zakończonego  
postanowieniem Sądu Najwyższego  
z dnia 18 czerwca 2020 r., sygn. akt III UK 318/19,

**odrzuca skargę.**

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2020 r. (sygn. akt III UK 318/19) Sąd Najwyższy, analizując skargę kasacyjną odwołującego D. D. od wyroku z dnia 16 października 2018 r. (sygn. akt III AUa 774/18) Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, w sprawie z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i rentę rodzinną, odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Odwołujący, reprezentowany przez radcę prawnego W. R., pismem z dnia 4 sierpnia 2022 r. wniósł do Sądu Najwyższego skargę o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2020 r., opierając skargę na przepisie art. 403 § 2 k.p.c., tj. późniejszego wykrycia takich faktów lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z

których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Takim środkiem dowodowym, zdaniem strony skarżącej, jest orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 5 maja 2022 r. oraz stwierdzona tym orzeczeniem niezdolność odwołującego się do samodzielnej egzystencji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania w niniejszej sprawie nie może wywołać żadnych skutków - ponieważ nie zostały spełnione przesłanki zastosowania podstawy z art. 403 § 2 k.p.c.

Na wstępie należy przypomnieć, że przepis art. 399 § 1 k.p.c., regulując możliwość wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem, daje wyraz ogólnej zasadzie, że skarga o wznowienie przysługuje tylko od prawomocnych orzeczeń co do istoty sprawy (por. zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZP 51/2006, OSNC 2007 nr 5, poz. 71, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2015 r., II CZ 3/15, niepubl.). W procesie takimi orzeczeniami są prawomocne wyroki i prawomocne nakazy zapłaty (art. 353<sup>2</sup> k.p.c.).

Wyjątek w rozważanym zakresie statuuje art. 399 § 2 k.p.c. Przewiduje on, że na podstawie określonej w art. 401<sup>1</sup> k.p.c., postępowanie może być wznowione także w razie jego zakończenia postanowieniem. Oznacza to, że skarga o wznowienie postępowania może być wniesiona także w przypadku, gdy zakończono je prawomocnym postanowieniem, tj. orzeczeniem, które nie rozstrzyga w procesie co do istoty - ale tylko wtedy, kiedy skarżący opiera skargę na twierdzeniu, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane na podstawie aktu normatywnego, co do którego Trybunał Konstytucyjny orzekł o jego niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. W tym wypadku skargę o wznowienie można wnieść także od postanowienia o odrzuceniu pozwu. – (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2018 r., II CZ 99/17, LEX nr 2455718).

Skarga o wznowienie postępowania podlega zatem badaniu przez sąd najpierw co do jej dopuszczalności, a następnie w zakresie istnienia podstaw do

wznowienia postępowania. O dopuszczalności skargi decyduje charakter orzeczenia, którego skarga dotyczy. Poza wyjątkiem wynikającym z art. 399 § 2 k.p.c., skarga o wznowienie postępowania przysługuje od prawomocnych orzeczeń o charakterze merytorycznym, rozstrzygających o przedmiocie (istocie sprawy).

W związku z powyższym, wznowienie postępowania może dotyczyć - co do zasady - postępowań zakończonych prawomocnym wyrokiem sądu (wydanym w postępowaniu procesowym) lub postanowieniem co do istoty sprawy (wydanym w postępowaniu nieprocesowym). Skarga o wznowienie postępowania nie może zatem dotyczyć orzeczeń kończących postępowanie w sprawie - w tym postanowień - które nie są wyrokami (postanowieniami rozstrzygającymi co do istoty sprawy). W orzecznictwie Sądu Najwyższego za ugruntowany należy uznać pogląd, że postanowienie o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie należy do orzeczeń o charakterze merytorycznym i nie podlega zaskarżeniu skargą o wznowienie postępowania (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 maja 2003 r., I CO 7/03, OSNC 2004 nr 1, poz. 14; z dnia 9 października 2007 r., II CO 6/07, niepubl.; z dnia 19 marca 2012 r., II UO 1/12, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2012 r., I CO 49/12; z dnia 18 marca 2015 r., I UO 2/14, niepubl.; z dnia 19 grudnia 2017 r., I UO 2/17, niepubl.). Jedynie w sytuacji określonej w art. 401<sup>1</sup> k.p.c., a więc gdy skarżący opiera skargę na twierdzeniu, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane na podstawie aktu normatywnego, co do którego Trybunał Konstytucyjny orzekł o jego niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą, skargę o wznowienie postępowania można wnieść także od postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2020 r., II CO 114/20, LEX nr 3032784, oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2007 r., I CO 8/07, niepubl. i z dnia 18 kwietnia 2011 r., UZ 5/11, niepubl.). Taka sytuacja nie występuje w niniejszej sprawie, albowiem skarga została oparta na podstawach z art. 403 § 2 k.p.c.

Zupełnie na marginesie należy wskazać, że podany przez skarżącego fakt wydania przez lekarza orzecznika ZUS orzeczenia z dnia 5 maja 2022 r. nie ma żadnego znaczenia na tle rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy sprawy. Fakty lub środki dowodowe, o jakich mowa w art. 403 § 2 k.p.c., muszą bowiem istnieć przed

uprawomocnieniem się wyroku, a zostać wykryte po jego uprawomocnieniu się. Wynika to ze sformułowania „późniejsze wykrycie”. Nie jest takim środkiem dowodowym dowód powstały już po uprawomocnieniu się wyroku, np. zaświadczenie, orzeczenie lekarskie, urzędowa informacja uzyskana przez stronę po wydaniu wyroku (która jedynie potwierdziła okoliczności znane stronie i ujawnione w poprzednim postępowaniu), uchwała Sądu Najwyższego, opinia biegłych, decyzja organu rentowego, wyrok SOKiK w przedmiocie klauzul niedozwolonych itp. (zob. na ten temat m.in. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969 nr 12, poz. 208, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lutego 2018 r., I UZ 66/17, LEX nr 2450279; z dnia 8 grudnia 2017 r., III CZ 45/17, LEX nr 2447329; z dnia 18 lutego 2016 r., II UZ 48/15, OSNP 2017 nr 8, poz. 104; z dnia 5 lutego 2016 r., IV CZ 92/15, LEX nr 2002037; z dnia 5 października 2012 r., IV CZ 64/12, LEX nr 1232815; z dnia 22 marca 2012 r., IV CZ 149/11, LEX nr 1214605 oraz z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, LEX nr 686067). Podobnie nie stanowią podstawy wznowienia postępowania okoliczności faktyczne, które powstały dopiero po zakończeniu postępowania (tak M. Manowska [w:] A. Adamczuk, P. Pruś, M. Radwan, M. Sieńko, E. Stefańska, M. Manowska, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-477(16)*, LEX/el. 2022, art. 403).

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.